

1. Авдеев В.В. Психологические основы повышения эффективности деятельности работников ОВД в экстремальных условиях. – М., 1998.
2. Андросюк В.Г. Обережно: ситуація екстремальна / Науковий вісник НАВСУ. – 1996. – №2.
3. Бодалев А.А. Восприятие и понимание человека человеком. – М., 1982.
4. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.Л., Пономаренко В.А. Готовность к деятельности в напряженных ситуациях: психологический аспект. – Минск, 1986.
5. Фурман А.В. Біциклічна модель організації процесів розуміння // Вітакультурний млин. – 2008. – №8. – С. 4–12.

НАУКОВО-ПРИКЛАДНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

МОЙСЕЙ В.

Copyright © 2013

Актуальність і доцільність дослідження. Наявність чітко діючих комунікацій в соціумі сприяє вирішенню багатьох організаційних проблем. Так здійснюється координація діяльності окремих структурних одиниць суспільства відносно спільної мети, забезпечується їх самоорганізація та самоконтроль. Проте процедура формування комунікативних зв'язків пов'язана із цілою низкою труднощів. Їх поділяють на дві основні групи: проблеми структурних комунікацій, перешкоди у міжособистісному спілкуванні.

Основна проблема соціальних комунікацій обумовлена невизначеністю у взаємовідносинах між окремими структурними одиницями організованого довілля. При цьому розпорядження та директиви управлінського органу можуть не відповідати ситуації, бути незрозумілими, дублюватись. Окрім цього втрачаються горизонтальні канали комунікації, з'являються бар'єри у спілкуванні (спотворення інформації, інформаційне перевантаження, висока степінь просторової диференціації).

Проблеми комунікації у міжособистісному спілкуванні виникають через відмінності у сприйманні, семантичні бар'єри, відсутність зворотного зв'язку. Як наслідок відбувається руйнування комунікаційних мереж зсередини і цілком знищується формальні організаційні структури. Тому одне із важливих завдань управління – створення умов ефективного спілкування між учасниками організованого довілля, так як саме комунікація складає водночас передумову та основу організації сумісної діяльності.

Організоване довілля – багаторівнева структура в межах якої здійснюється управління, ефективність якого визначається якістю встановлення зв'язків між всіма рівнями, від найвищого до найнижчого. При цьому доцільно здійснювати аналіз вертикальних та горизонтальних комунікацій. Перші – з'єднують всі рівні управління в єдине ціле, саме таким чином керівництво доводить до підлеглих структурних підрозділів відомості про поточні завдання, рекомендовані методи дії, санкції та винагороди, цілі.

Горизонтальні канали комунікації організовують шляхи і засоби передачі інформації на кожному окремому ієрархічному рівні. Саме в них міститься величезний потенціал управлінської діяльності, вони ж забезпечують функціонування неформальних структур.

Особливого значення в дослідженні комунікацій набуває соціальний аспект, так як в його межах вивчаються функціональні характеристики спілкування представників різних соціальних груп та прошарків (цінності та смисли). Повноцінне взаєморозуміння між тими хто надає соціальну послугу і тими хто її потребує можливе за умов співпадання ціннісно-сміслового змісту інформації. Це значно спрощує та підвищує ефективність функціонування закладів соціального обслуговування.

Об'єкт дослідження – соціальні комунікації як засіб ефективної організації функціонування суспільства.
Предмет дослідження – науково-прикладні основи організації соціальних комунікацій.

Мета дослідження: визначити та дослідити наукові та прикладні особливості організації соціальних комунікативних процесів.

Теоретична та методологічна бази дослідження. Термін комунікація з'являється в науковій літературі на початку ХХ століття і швидко стає загальноприйнятним. Перше дослідження комунікативних процесів в організації здійснила школа наукового управління. Так, Ф. Тейлор розробляє жорстку організаційну структуру, яка передбачала чітку взаємодію між посадами та ролями, а перевага надавалась вертикальним владним зв'язкам (від керівника до підлеглих). Така організація базується на формальній, ієрархічній комунікативній взаємодії. В теорії наукового управління основна комунікативна проблема полягає у тому, як уникнути неясності при оприлюдненні інформації. Методологічну основу такого підходу складають дослідження біхевіористів.

Школа людських відносин акцентує увагу на горизонтальній організації неформальних зв'язків між учасниками і вважає їх основою та передумовою формального функціонування підприємства. Проте часто не враховувались комунікативні взаємодії працівників із владними (вертикальними) структурами. Методологічну основу такого підходу складають численні дослідження соціальних психологів.

Найбільш повніше процес інформаційного забезпечення вивчається в межах системного підходу, тут враховуються зв'язки між різними системними одиницями. Розглядаючи організацію як відкриту систему, акцентується увага на її взаємобміні із зовнішнім середовищем, вивчені потоків інформації, які потрапляють від інших соціальних інституцій. При цьому комунікації набувають різного змісту та відтінку. В межах системної теорії аналізуються інформаційні потоки, оцінюються якість інформації, прийняті рішення. Реалізація положень системного підходу сприяє підвищенню степені виживання організації за рахунок налагоджених зв'язків із іншими підприємствами.

Поєднання основних положень трьох наукових шкіл дає змогу створити модель соціальної комунікації, яка б максимально повно забезпечувала доцільне функціонування структурних одиниць організованого довілля.